

Продовжуючи серію публікацій до ювілею відомого дослідника побуту, цехових звичаїв та репертуару кобзарів та лірників художника Порфирія Денисовича Мартиновича, ми пропонуємо читачам матеріали його архіву, присвячені кобзарській тематиці.

На ниві дослідження кобзарства та лірництва П. Д. Мартинович співпрацював з багатьма вченими і громадськими діячами свого часу. Саме завдяки цій діяльності він познайомився і заприятелював з відомим ученим Василем Петровичем Горленком. Упродовж 18-ти років вони листувалися, обговорюючи у своїх листах питання збереження української культурної спадщини, зокрема й питання історії кобзарства. Їх листування за 1885 рік, що був одним із найактивніших років збору польового матеріалу, видала Катерина Грушевська ("Науковий збірник за 1929 рік. Видання історичної секції ВУАН під орудою Михайла Грушевського"). Подані в нашому часописі листи П. Д. Мартиновича до В. П. Горленка за 1886 рік (Архівні наукові фонди рукописів та фонозаписів Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології НАН України, фонд 11, од. зб. 47, арк. 134–159) публікуються вперше.

Увазі читачів також пропонуємо польові записи Порфирія Денисовича під назвою "Од пан отця наука" — розповідь про кобзарські звичаї та побут кобзаря Харківської губернії Петра Дригавки (там само, фонд 11, од. зб. 810, 1913 р.). Текст подаємо з деякими скороченнями. Зберігаємо специфічний спосіб, уживаний П. Мартиновичем для відтворення інтонацій оповідача, а також ритмізованого викладу. Щоб уникнути переобтяження тексту знаками, наголоси, розставлені автором, не відтворюємо. Ремарки виконавця винесено у зноски.

Усі тексти подаємо зі збереженням особливостей орфографії та пунктуації рукопису. Збережено [ ] П. Д. Мартиновича. Уніфіковано знаки у прямій мові та вживання великої літери. Знято "ь" (твердий знак) у кінці слів. У листуванні розставлено крапки в кінці речень, літеру "ь" замінено на російську літеру "е", а літеру "і" — на "и". В записях від Петра Дригавки позначену твердим знаком роздільність вимови передаємо через апостроф. Вживані П. Мартиновичем графеми "ы" та "и", сполучення "йи", "йе" передаємо сучасними українськими літератми "и", "і", "ї", "є". В усіх текстах слова, у прочитанні яких ми не впевнені, подаємо в < >, а також текст від видавця. Місця скорочень позначаємо <...>.

До друку підготували С. Стефанович, О. Рубан.

Листування П. Мартиновича з В. Горленком

Константиноград
28 февр. 1886 г.

Многоуважаемый Василий Петрович!

Будьте столь добры, пришлите мне тетрадь, в которой записана одклинщина и слепецкий словарь, потому что мне она будет скоро нужна. Весною я поеду в Хорольский уезд и имею эту тетрадь в руках мои исследования могут отчасти подтвердить записанное в той тетради, объяснить мало понятное и можно новые факты собрать. Я бы и зимою подъехал в Хорольский уезд, но как Вам известно у слепцов с осени начинаются "ходьки" и поехать за какихнибудь 250 верст и незастать это было бы неблагоприятно.

Будьте добры исполните эту мою просьбу, потому что мне эту тетрадь будет очень и очень нужно.

Я писал Вам два раза но не получил от Вас ответа. Второй раз я писал по адресу на Театральную улицу, но ответа не получил может быть потому что письмо моё не застало Вас на той квартире, а может быть потому что я своею просьбою о содействии достать мои те слепецкие песни которые я дал В. Б. Антоновичу и которые поехали далеко, надоед Вам. Я таки имею эту черту надоедать чемнибудь таким что трудно исполнить. Хорошо было бы если бы на это не обращалось внимания, а продолжалось бы говорить о том что могло бы подвинуть дело исследования о кобзарстве на желанную почву.

Я 30 января 1886 г. в Константинограде записал от лирника Константиноградского уезда, села Цыгларовки Семёна Чекана Марусю Богуславку, которую он слегка перенял [не твердо] от лирника Екатеринославской губернии знающего и другие песни.